

KIADJA AZ »ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET«

Megjelenik egyelőre minden hó közepén.

Az ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj:
Egész évre 6 korona, fél évre 3 korona és évi 30 K drágasági felár.

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.

Szerkesztőség: Budapest, Földmív. minisztérium (V., Országház-tér II. sz., II. em.).
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria” r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Országos Halászati Egyesület. — A mesterséges halászat és az őstermelés fogalma. (Folyt. és vége.) Répássy Miklós. — A halászatilag káros madarak védelméről. Szemere László. — A csukáról. Répássy Miklós. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Hivatalos árjegyzés. — Hirdetések.

Országos Halászati Egyesület.

Az Országos Halászati Egyesület rendes évi közgyűlését f. hó 17-én, d. u. 5 órakor tartja az Országos Erdészeti Egyesület székházában (Meghívót és tárgysorozatot l. a „Halászat” előző számában). Az egyesület titkársága.

A mesterséges halászat és az őstermelés fogalma.*

(Folyt. és vége.)

Írta: Répássy Miklós.

Az újabb idők természettudományos kutatásai alapján a tenyésztést mindig okszerű alapra igyekszünk fektetni. Allattenyésztésről lévén szó, három fődolgot kell itt is különösen szem előtt tartanunk, a mely az eredményt befolyásolja, ezek:

1. a szaporítás — ivás;
2. az ivadék megerősödése;
3. a növendékhal piaci árúvá növelése.

A hal életének e szakaiiban kell igyekeznie az embernek segítőtleg beavatkoznia a természet munkájába. Ha a beavatkozás lehetősége minden életszakban oly mértékben van meg, hogy annak legkedvezőbb lefolyását biztosíthatjuk, a legjobb eredményt érjük el s előre számíthatjuk. Ha az emberi beavatkozás egyes életszakokban nem lehetséges, akkor az eredményt már nem vehetjük oly biztosra és a termelés mennyiségét előre már kevesebb biztonsággal állapíthatjuk meg.

A rendszeres, okszerű tenyésztés révén fejlődött a halászat önálló gazdasági termelési ággá, a melylyel megfelelő földterületek termőképességét épp úgy használjuk ki, mint akármely mezőgazdasági művelési móddal.

A termelés menete a következő: A kiszemelt területre megfelelő mesterséges berendezéssel vizet viszünk; ennek a víznek segítségével válik lehetővé az anyag-

csere, melynek legalsó fokán, az elborított talajban foglalt szerves anyag, közben a haltáplálék, legfelső fokán pedig a halhús áll.

A hal táplálékát létrehozó anyagcsere megkezdői a legalsóbbrendű növényi szervezetek. Ezek, de a fejlődés további fokán álló szerves egyedek is, — így a természetes haltáplálék általában, — bizonyos vegyi elemek összetételéből állanak elő. Ezeknek az elemeknek a száma aránylag nem nagy; névszerint a következők: szén, hidrogén, oxigén (élely), nitrogén, a melyek a szerves testek legfőbb alkotórészei; aztán a kén, foszfor, mész, kálium, vas, magnézium és klór. Kívülök természetesen előfordulhatnak más elemek is a szerves testekben; az itt felsoroltak azonban nemcsak hogy előfordulnak azokban, hanem fejlődésükhöz, gyarapodásukhoz feltétlenül szükségesek is. Ezeket az elemeket, az úgynevezett termőtálat, a földfelület felső, az ősközetek elmálásából és a növényzet korhadásából keletkezett rétege többé-kevésbé alkalmas arányban tartalmazza. A haltáplálék s így a halhústermelés első s legfőbb forrása tehát magában a tőfenék talajában van. Eppen ezért a halastavakat sohasem ássuk, hanem mindig csak gátakkal vesszük körül a vízzel elborítandó területet. Az ásással a talaj felső termőrétegét szednők le s tőfenéknek az alatta lévő sivar, meddő réteg maradna, a melyen se haltáplálék, se hal nem teremne.

A tőfenékben lévő termőerő forrását még külön is meg kell nyitnunk.

A szervezetek testének felépítésére szolgáló anyagok nem mint elemek, hanem mint vegyületek fordulnak elő a talajban. A szén mint szén-sav, a többiek pedig különböző sók alakjában. Ezek a sók vízben oldódva lesznek aztán alkalmasakká az élő szervezetek által való felvételre. Mint elemet, csak a nitrogént veszik fel egyes növények közvetlenül a levegőből; azok elkorhadó testével jut aztán a talajba.

*) L. „Halászat” f. é. 1—2. számát.

Azon kell tehát mindenekelőtt igyekeznünk, hogy ezeknek a tápláló sóknak az oldását mentől jobban lehetővé tegyük.

Könnyen megérthető, hogy ha valamely területet egyszerűen csak vízzel borítunk, a víz a talajnak csak a legfelső, aránylag vékony rétegéből oldhatja ki a szükséges anyagokat. Sokkal hatásosabbá tehetjük tehát ezt az oldást, ha a tó fenekét *feltörjük, felszántjuk, kifagyasztjuk*.

Ha elkövettünk mindent, hogy a tófenék termőerejét mentől jobban feltárjuk, gondoskodnunk kell arról is, hogy *ez a termőerő csakugyan a mi célunknak megfelelően használtassék fel*. Tudnunk kell ugyanis, hogy a tóban fejlődő magasabbrendű növények is ugyanabból élnek, a miből a haltáplálékul szolgáló alsóbbrendű szervezetek. Gyökereik s egyéb szerveik révén épp úgy felszívják a vízben oldott tápláló sókat, mint amazok. Miután pedig ők maguk sem a haltápláléknak, sem közvetlenül a halnak táplálékul nem szolgálnak, az általuk felhasznált anyag a haltenyésztésre kárbavesztett. Az ilyen növényzet túlságos elhatalmasodását a halastóban tehát tűrni már azért sem szabad.

Legkárosabbak pedig azok a rendszerint évelő növények, a melyek a víz színe fölé nőnek, a melyenek a nád, gyékény, sás, káka stb. Ezek, eltekintve attól, hogy a talajt kiszorolják, a vizet még be is árnyékolják. A beárnyékolás pedig rendkívül hátrányos, mert hűvösen tartja a vizet s így a haltáplálék fejlődését, a melynek melegség s fény a legelső tényezői, hátráltatja, de meg a ponty étvágyát is csökkenti.

Az ilyen növényzetet tehát szorgalmasan irtanunk kell.

A tófenék feltárása, a víz színe fölé növő növények irtása, a halastavak művelésének legegyszerűbb követelményei. Azok révén irányítjuk a vízben végbemenő anyagcserét a célunknak megfelelő helyes útra. Csak ha azokkal végeztünk, mehetünk egy lépéssel tovább.

A tófenék talaja a haltáplálék fejlődésére szükséges anyagokat természetesen nem tartalmazza sem kifogyhatatlan mennyiségben, sem mindig a megkívánt helyes arányban. Azokat tehát — ép úgy, mint a mezőgazdaságban — időszakonként részben vagy egészben pótolni kell, vagyis a halastavat is *trágyáznunk* kell.

A helyes arányra vonatkozólag magyarázatul fel kell itt említenünk a mezőgazdaságban már rég ismert azt a fontos tételt, hogy a növényzet fejlődését a szükséges táplálóanyagok közül a *talajban aránylag legkisebb mennyiségben jelenlevő korlátozza*. Hiába van a többiből akármennyi is ott, a növényzet azok fölös mennyiségének hasznát nem veheti.

Épp így van ez a vízben élő szervezeteknél is. Már pedig a talajok maguk is, a melyekből a víz a tápanyagokat kioldja, általában igen különböző arányban tartalmazzák azokat.

Ezért beszélünk a tógazdaságoknál is agyagos, vályagos, márgás, meszes, homokos stb. talajokról s azok szerint ítéljük meg a tó jóságát. Ezért a trágyázásnak nemcsak alapelve, de gyakorlati foganatosítása is ugyanolyan, mint a mezőgazdaságnál. A tavakban is a legnagyobb eredményt a *jó istállótrágyával* érhetjük el és itt is épp oly fontossággal bír a *tápláló vízzel* a tóba vitt trágyázóanyag, mint pl. a rétöntözésnél, a hol nagyon nagy különbséget teszünk a tisztán csak nedvesítő és az egyúttal trágyázó öntözés között; így beszélünk a tófenék *meszesítéséről* is, mint a savanyú rétek ily módon való javításáról; de legújabbán a *műtrágya* alkalmazása is kezd olyan jelentőségűvé válni a halastavaknál is, mint a mezőgazdaságilag művelt földnél.

Mindez, amit itt röviden felsoroltunk, hozzátartozik annak a területnek, a melyen halat akarunk nevelni, *halászatilag való műveléséhez*. Mentől jobban műveljük, annál több hal lehet az eredmény; *egy bizonyos nagyságú területen azonban csak egy bizonyos mennyiségű halat nevelhetünk*, — a mint pl. egy bizonyos nagyságú legelőn is csak egy bizonyos számú birkát tarthatunk.

Ha túlsok állatot hajtunk a legelőre, akkor pótolnunk kell az eleséget külön takarmánnyal, mert különben az állatok nemhogy gyarapodnának, de még bele is pusztulhatnak. Ugyanez az eset a mesterséges halászatnál is; ha több halat akarunk nevelni a tóban, mint a mennyinek a vízben termő természetes táplálék elég, akkor ezt a táplálékot pótolnunk kell valami más takarmánnyal. Ezen alapszik a *halak etetése* a mesterséges halastavakban.

Mindenki megértheti az előadottakból, hogy a *mesterséges halászatnak* a lényege az, hogy *bizonyos földterület termőképességét halhús előállítására fordítjuk*. Hogy azt a területet evégből *vízzel kell* borítanunk, az csak a *művelés módját* jelzi, épp úgy, mint pl. az öntözött réteknél, vagy a rizstermelésnél a vízzel való borítás egyik főtenyezője a művelés módjának.

A tógazdaságoknak mindezek alapján a mezőgazdasági termelések sorában kell helyet jelölnünk, különösen azért, mert a *természetes haltáplálék*, végeredményben tehát a *halhús létrehozásában*, amint azt részletesen előadtuk, teljesen azonos tényezők működnek közre, mint magánál a növénytermelésnél. A talaj s a víz minősége, a különböző trágyázó szerek, az időjárás épp úgy befolyásolják a halastó hozamát, mint a mezőt. A haltáplálék és a hal között pedig ugyanaz a viszony, a mi a legelő fűtermése és a legelőn tartott állatok között. Sőt a hal, mintegy alsóbbrendű állati jellegének megfelelően, sokkal inkább van magához a termőterülethez kötve, mint bármely más gazdasági haszonállat. Mindebből az is következik, hogy a halasgazdaságok *művelési szereit is azonosak a mezőgazdasági művelési szerekekkel*. Valamint következik az is, hogy a halászat révén elérhető jövedelem a földterület egysége után körülbelül csak oly mértékűnek ítéltető, mint általában a mezőgazdasági művelésnél.

Arra természetesen, hogy a fent jelzett *természeti tényezők* közreműködésének eredményeképp létrejött anyagcsere végeredménye a halhús legyen, bár ugyan különleges berendezésű s üzemi, de a mezőgazdasági művelések között egyáltalában nem idegenszerű munkákra van szükség, a melyek különleges költséggel járnak, befektetéseket igényelnek.

De hát nincsen teljesen hasonló berendezésekre szükség pl. az öntözéseknél? Ott is csak épp olyan műtárgyak: vízduzzasztók, zsilipek, töltések, árkok stb. szerepelnek, mint a halastavaknál. Avagy gondoljuk csak meg, mibe kerül 1 hektár olyan területnek a feltételül szükséges rigolozása, a melyen szőlőt akarunk telepíteni? Ha csak 0.8 m. felásást veszünk is, az már $0.8 \times 10000 \text{ m}^2 = 8000 \text{ m}^3$ föld mozgósítását jelenti; ezzel szemben 1 hektárnyi halastónak 1.5 m. magas és 1.5 m. széles koronájú töltéssel való körülvétele — a gyakorlatban előforduló legkedvezőtlenebb, legkritkább esetet véve — és mintegy 300 m. hosszú tápláló, illetőleg lecsapoló árok kiásása, alig igényel 3000 m³ földmunkát.

Mindez csak azt mutatja, hogy van akárhány olyan az östermelés fogalma alá eső gazdasági termelési ágazat, a melyre való áttérés olyan, vagy még nagyobb költséggel jár, mint a mesterséges halasgazdaság berendezése.

Mindezek után pedig kérdezzük már most, mi alapon jelenti ki az „Utásítás“, hogy a tógazdaságokban űzött halászat az őstermelés fogalmát meghaladja?

Hát lássuk csak az őstermelés „fogalmát“!

Őstermelés, tudunkkal, az a termelő tevékenység, a mely az ásvány-, a növény- s állatvilág tárgyának, vagyis az *anyagföld hozadékának* összegyűjtéséből, el-tartásából és szaporításából áll. A termelés tárgya szerint őstermelő foglalkozások: a halászat, a vadászat, az állat-tenyésztés (pásztorokodás), növénytermelés (mezőgazda-ság) és a bányászat.

Az őstermelés leglényegesebb tényezője az *anyagföld* és a *természeti erő* (időjárás, geológiai folyamatok stb.).

Az őstermelés az ember közgazdasági tevékenységé-nek első foka. Utána következik az *ipari termelés*, amely, amennyiben arra szükség van, az őstermelés termékei-nek az emberi szükségletek fedezésére alkalmassá téte-lén dolgozik tovább; az ipari termelésnél a föld maga már nem termelési tényező, ott a *munka* veszi át ezt a szerepet.

Végül jön a *kereskedelem*, a melynek feladata úgy az őstermelés, mint az ipari termelés termékeinek a termelőtől a feldolgozóhoz, illetőleg a fogyasztóhoz való eljuttatása; ez már nem termelő, hanem csak köz-vetítő foglalkozás, a melynek főszekőze a *tőke*.

Lehet-e már most a mesterséges halászatot fentebb körvonalozott lényege szerint máshová, mint az őster-melés fogalma alá sorolni? Nem, mert ott is csak az anyagföld bizonyos hozadékának az összegyűjtéséről, el-tartásáról és szaporításáról van szó s a termelésnél a legfőbb tényező a föld és a természeti erő.

Ezt az általános igazságot semmiképp sem döntheti meg az, hogy a halászatnak az a módja, a melyre az „Utásítás“ kifogásolt szakasza ráhibázott, a költőházzal, költődényekkel dolgozó *mesterséges haltenyésztés*, a pisztrángféle halaknál, a belterjesség fokozásával s ikratermeléssel, ikrával s zsenge ivadékkal való keres-kedéssel, aránylag kis területen is nagy jövedelmet érve el, mintegy átmenetté emelkedhet az ipar-szerű foglalkozás felé. Ez, eltekintve attól, hogy hazánk-ban ezidőszerint erről szó alig lehet, sem több, sem kevesebb, mint a melegágyakkal, üvegházakkal stb. dolgozó műkertészet vagy a különféle berendezésű kaptárakat, műlépeket stb. alkalmazó műméhészet. Ha ezek az őstermelés fogalma alá esnek, nem vonható ki alóla még ez a *mesterséges haltenyésztés* sem.

Hogy semmit ne hagyjunk el, meg kell említenünk a mesterséges halászatnak némelyek részéről a sertés-hízalással való összehasonlítását. Hogy ez nem helyt-álló, azt a fentebbiek alapján mindenki megértheti. A sertés-hízaláshoz nem kell termő terület, hanem csak épület, telep, a hol a *kész* sertést mesterségesen híz-lalják fel *kész* eleséggel. Ilyen üzem a mesterséges halászatnál el sem képzelhető; a halat nem lehet istállózni, természetes életviszonyai közül kiragadni.

Vannak, a kik az ipari erdőüzemekkel akarják egy sorba helyezni. Csakhogy ezek az üzemek a *kész* fa kitermelésére s értékesítésére alakulnak csaknem kizá-rólag úgy, hogy a letarolt fát ott helyben bizonyos mértékben feldolgozzák, legalább is fűrészárúvá. De ezeknek az üzemeknek az erdőnek magának üzemterv-szerű műveléséhez, vagyis a fa neveléséhez, semmi közük.

Végül, ha már mindenből kifogytak a jeles hozzá-értők, — teljesen kirúgva maguk alól minden logikai alapot —, azt hozzák fel, hogy minő rettenetes nagy jövedelmet ad az a mesterséges halászat; már csak ezért sem eshet az az őstermelés fogalma alá! De hát

a szőlőművelés nem ad-e szintén „rettenetes“ nagy jövedelmet, — mégis őstermelés.

Aztán meg mi is az a rettenetes nagy jövedelem? Ha azt mondjuk, hogy *nagyon jó* átlagban kat. hold-dankint 2 q pontyhúst termelünk, akkor már hazai viszonyaink között igazán eleget mondtunk; ez körül-belül megfelel annak, ha kat. holdanként 10 q-ás búza-termésről beszélünk. A 10 q búza ára most középérték-ben à 2000 K-val számítva 20,000 K, a 2 q ponty é pedig à 6000 K csak 12,000 K. Hol van hát az a rettenetes jövedelem, mikor a termelési költség épp úgy megvan a halgazdaságnál is, mint a mezőgazda-ságnál?!

Akadnak persze olyanok is, a kik merész gesztussal egyszerűen 4 q-ás átlagtermést vesznek fel, de hát az ezekkel való vitát elengedjük magunknak, mert épp oly fáradsággal 6 q-ás haltermésről is beszélhetnének. T. i. ilyenre is volt már eset, tehát tényleg hallhattak róla. De hát épp így hallottunk már 20 q-ás búzater-mésről is! Ezen az alapon se lehet tehát a mesterséges halászat számára az őstermelés fogalmán felül emel-kedő jelleget kisütni.

Az adózást — ismételjük — nem akartuk e sorokkal érinteni; csak azt jegyezzük meg, hogy a tények hely-telen megállapítása s a teljes forgalomzavar okozza azt a csetlés-botlást is, az 1875. évi t.-cz. hiányossága folytán is előidézte, a melyet a tógazdaságok eddigi megadóztatása, meg az iparkamarai illetékekkel való megterhelése körül tapasztaltunk.

A tájékozatlanságból eredő igazságtalanság azonban sohasem szolgálja a közérdeket.

A halászatilag káros madarak védelméről.

Írta: Szemere László.

A madárvédelmi törvény, illetve a 16,946/1912. XI. 3. számú földművelésügyi miniszteri rendelet, mint pusztulófélben levő *természeti ritkaságokat*, a védelemben részesítendő madarak közé olyanokat is felvesz, amelyek a halászatra károsak. Ötféle madár van ilyenformán védve. De ha Chernel István újabb madárvédelmi tör-vényjavaslatát törvényerőre emelik, akkor még több, halászatilag káros madár fog törvényes oltalomban részesülni; ez azonban a jövő zenéje s mert nem tud-hatjuk, hogy hogyan, mily terjedelemben fogják elfo-gadni, annak a halászatra kiható eshetőségeit sem tag-lalom. A tervezet egyébként olvasható az Aquila folyóirat 1920. évfolyamában.

Hanem a tényleg érvényben levő rendelkezések bizo-nyára érdeklik az illetékeseket, miért is felsorolom itt a fentjelzett 5 madárféleséget:

1. Nemes kócsag — Ardea alba (L.).
2. Fattyú kócsag vagy kis kócsag — Ardea garzetta (L.).
3. Üstökös gémm vagy hajasgém — Ardea ralloides (Scop.)
4. Batla vagy feketeibisz — Plegadis falcinellus (L.).
5. Kanalasgém — Platalea lencorodia (L.).

A nemes kócsag ezenkívül még különlegesebb véde-lemben is fog részesülni a folyó évtől kezdődőleg. Ugyanis a hollandok nagyobb alapítványt adtak a Magyar Királyi Madártani Intézet (Bpest, II., Debrői-út 15) részére, oly rendeltetéssel, hogy azt a nagy kócsag magyarországi fészektelepének, általában a kócsag védel-mének érdekében használja fel, belátása szerint. Az intézetnek tehát anyagilag is lesz módjában azon terület-tulajdonosokat támogatni, a hol még a kócsag költ, ezenkívül pedig annak, aki feljeleníti azt, ki engedély

nélkül kócsagot lő (fészket, tojását vagy fiókait szedi), 500—1000 koronát is fog fizetni. Természetesen azon feljelentőnek, a ki az illetékes hatósághoz jelenti és elsőnek jelenti azt.

A kócsag is káros halászatilag, de az a tény, hogy igen gyéren fordul elő oly etikai kényszer, a mely elől az állatbarátok kitérni nem tudnak, helyesebben a kipusztulás elősegítésének ódiáját a jövő generáció előtt nem akarják magukra venni. Más madárfajnál viszont egyetemes szempontok irányították a törvény szerkesztőjét, mert hiszen akárhány madár van olyan, a mely halászatilag káros, de mezőgazdaságilag nem. Más téren is lehetne elég ilyen példára hivatkozni, elég legyen a nyulat említenem, a mely mezőgazdaságilag kétségtelenül kártékony állat, azonban mivel számottevő táplálék a húsa, mégis oltalmazták tilalmi idővel. És a mezőgazdaság — pedig ez szélesebbkörű érdekeltséget egyesít — tűrni kénytelen ezt.

Természetvédelmi okból tehát, ha más okból nem is, számos érdekeltég, mondjuk: üzem, kénytelen egyes kártevő fajoknak megkegyelmezni. Azaz hogy köteles lenne s a hol ezt nem teszik, az annak a jele, hogy a közetika még nem látja azt a bizonyos ódiomot, a mit fentebb említettem, a törvény végrehajtása pedig nehézkes s e téren is, miként számos téren, sok kihágás marad megtorlatlanul.

Hogy hol milyen faj van már pusztulófélben, az országoként változó; Németországban már sopánkodnak a szürkegém és a szarka pusztulása miatt, nálunk még ezek, az utóbbi főleg, nyugodt lelkiismerettel gyéríthetők.

*

Szerkesztő megjegyzése. A madarak védelmére az alaprendelkezéseket a mezőgazdaságra hasznos állatok oltalmazása érdekében 1901. évben kiadott 24,655. sz. földmívelésügyi körrendelet tartalmazza. A halászatot érdeklőleg abban már benne van a „Halászka” (Szerkő), a „halászmadár” (Danka sirály, Kaczagó sirály). A madarakra vonatkozó tilalmi rendelkezés a rendelet 1. §-a szerint abban áll, hogy a ki a védett „... madarakat pusztítja, a madarak fészket és tojásait, fiait elszedi vagy azokat hatósági engedély nélkül forgalomba hozza, az 1894. XII. t.-cz. (mezőgazd. és mezőrendőrségről) 95. § o) pontjába ütköző kihágást követ el és 100 (száz) koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

Az 1906. évi 80,644. sz. F. M. körrendelet kiegészíti a madarak névsorát s a szerint már a „fehér gólya” és a „fekete gólya” is védelem alá esik.

Megjegyezzük még, hogy ezek az itt felsorolt madárfajták nincsenek azok között a halakra nézve nagyobb mértékben kártékony állatok között, a melyeket a halászatról szóló törvény 26. §-a szerint a halászatra jogosított, ha vadászati jogosítvánnyal nem is bír, lőfegyver nélkül elpusztíthat.

A csukáról.

Írta: Répássy Miklós.

A csukánál közismertebb, népszerűbb halunk alig van. Úgyszólván mindenki ismeri „személyesen”; a halról szóló meséknek, legendáknak leggyakoribb szereplője. Tóth Béla „A magyar anekdotakincs” első kötetében négy helyen is említi Mátyás királylyal kapcsolatban (A csukamáj; A csóri csuka; Mátyás király forrása; Róka fogta csuka, csuka fogta róka, varga fogta mind a kettő). Sok nevezetes tulajdonságán kívül oka ennek bizonyára az is, hogy Európában a legelterjed-

tebb hal. Amint már Brehm is írja, Island s állítólag még Spanyolország kivételével Európa minden édes vizében otthon van, sőt még a Kaspi- és Jeges-tengerben is található. Aztán míg más halak szintájak szerint helyezkednek el, ő nem válogat; a sík Alföld mocsarától kezdve föl az Alpések 1500 m. magasságú taváig mindenhol jól érzi magát. Ha már most meggondoljuk, hogy a csuka tekintélyes nagyságra nő, 1 méter hosszon és 25 kg. súlyon felül is, húsa szép fehér, szíjas, jóízű s aránylag kevés benne a szálka, tisztába lehetünk azzal is, hogy ennek a halnak gazdasági tekintetben is jelentőségének kell lenni.

Ebből a nézőpontból a külföld azonban sokkal jobban értékeli. Elsősorban Németország. *Micha Oskar*, a ki annak idején Berlin egyik legismertebb halnagykereskedője volt, írja egy tanulmányában (*Der Fisch- und Krebsmarkt im alten und neuen Berlin. Fischerei Zeitung* 1898. No. 5.), hogy Berlinben az 1896. évben az élő édesvízi hal forgalma 25,362 métermázsát tett ki, abból pedig 16,200 métermázsá csuka volt; tehát az egész mennyiségnek jóval több a felénél. Jelentékeny értéket is képviselt ez a csukamennyiség: 1.310,000 márkát az akkori árak szerint; 1 q csuka tehát kereken 80 márkába került. Ez a hal Észak-Németország főhala, a mint *Micha* mondja s főhala a berlini piacnak is. Ezen a piacon a csukát egész éven át keresik

Hogy Svájcban mennyire becsülik a csukát, mutatja az, hogy az 1915/16. évi költetési évadban a közvizek népesítésére a svájci tavak főhala, a pisztránggal rokon *coregon* halak után, a csukaivadékból helyeztek ki leg többet: 13.287,000 db-ot; az ivadékot mesterséges költetés útján nyerték. A Bódeni-tóból az 1914-ben kifogott halfajták között a csuka harmadik helyen áll; összesen 4250 q hal került ki a tóból s a között 325 q volt csuka. (A Bodeni-tó halászata 1914-ben. „Halászat” 1916. június 15.)

Nagyra tartották a csukát régebben Angliában is; Brehm könyvében olvashatjuk, hogy ott a csuka húsát századokon át többre becsülték a lazac húsánál.

(Folyt. köv.)

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület értekezlete a vásárcsarnoki halárak jegyzése ügyében.

A folyton változó valutaviszonyok mellett újabban szokássá vált, hogy úgy a halászati jogbérleteknél, mint a kereskedelmi vételeknél, halvalutát kötnék ki, vagyis, hogy a haszonbér, illetve a vételár összege változik aszerint, a mint a hal piaci ára. Ezen piaci árat a szerződésben rendszerint a Budapesti központi vásárcsarnokban jegyzett árak alapulvetelével határozzák meg.

Rendkívül jelentőséget nyert ezzel az, hogy a központi vásárcsarnokban az árjegyzés olyan legyen, hogy a jegyzett árak úgy a kereskedők, mint a termelők érdekeit kielégítse, hogy nézeteltérésekre alkalmat ne adjon, a mi egyébként valamennyi érdekelt előnyére válik s egyben közérdek is.

A Halászat múlt évi október 15-én megjelent 19—20. számában hírt adtunk már arról, hogy ezzel az ügygyel az Orsz. Halászati Egyesület választmánya már tavaly behatóan foglalkozott s ehhez képest beadvánnyal fordult a központi vásárcsarnok igazgatóságához, megjelölve abban az árjegyzés és a halak osztályozásának módjait.

Időközben a megfelelő és helyes árjegyzés jelentősége az érdekelt közönség körében folyton fokozódott, úgy, hogy az egyesület a több oldalról felmerült óhajtnak eleget téve, a kérdés részleteinek alapos megvitatása céljából, a kereskedők, termelők és haszonbérlek bevonásával, múlt hó 23-ára értekezletet hívott össze.

Az értekezletre a termelők és halászati társulati tagokon kívül a budapesti vásárcsarnok valamennyi kereskedője is meghívott. Az értekezlet *Dr. Dobránszky Béla* O. H. E. alelnök elnöklété alatt folyt le. Jelen voltak: Antalfy Antal szegedi halászbérlő, Bariss

Gyula a Balatoni halászati társulat igazgatója, Corchus Zoltán haltenyésztő, Fuchs Mór halkereskedő, Illos Ödön igazgató, Dr. Isgun Rezső tolnai halászbérlő, Kócsy Imre dunaföldvári halászbérlő, Kuttner Kálmán O. H. E. választmányi tag, Dr. Mócsy István a Dunaföldvár-bátai halászati társulat elnöke, Purgly Pál a Balatoni halászati r.-t. elnökevezérigazgatója, Répássy Miklós O. H. E. választmányi tag, Simonffy Gyula az O. H. E. ügyvezető titkára, Stógermayer Alajos szolnoki halászbérlő, Szalkay László az ifj. Singhoffer Ágoston és társa halmagykereskedő cég igazgatója, Zimmer Ferenc halmagykereskedő.

A tárgy széleskörű megvitatása után az értekezlet elhatározta, hogy a végrehajtás módozataira nézve az Országos Halászati Egyesületnek a vásárcsarnok igazgatóságához intézett beadványában foglaltakat fenntartja. Eszerint:

„A csarnoki halár jegyzésének megbízható alapokra helyezése érdekében kívánatos volna, hogy a csarnok igazgatóságának egyik alkalmazottja a központi vásárcsarnokban előfordult halárakat délelőtt 10—11 óra között, a mikorra a fogyasztói árak a piacon kialakultak, áruhelyről-áruhelyre járva, az árlapok megtekintése és az árusítók megkérdezése alapján írja össze. Az így összeírt halárak a vásárcsarnoki igazgatóság irodájában meghatározott helyen 11—12 óra között minden érdekelt által megtekinthetők és a netaláni tévedések és érdekeltek meghallgatása alapján rövid úton kiigazíthatók volnának. Ha azonban az érdekeltek bármelyike az általános árlapok feltűnően eltérően kívánna valamely árúnak napi árát megállapítani, úgy az árjegyzés ellenőrzésével megbízott csarnoki tiszt a kívánságot megtagadja (olyformán működne közre a csarnoki tiszt, mint a főzsdetitkárság). Nézeteltérés esetén a csarnoki igazgatóság és az Orsz. Halászati Egyesület által e célra felkérendő egy érdektelen termelő és egy csarnoki halmagykereskedőből álló bizottság, végérvényesen döntene. A hatósági árlapon jegyezett halárak mindenkor elsőrendű, egészséges, friss élő és jegelt halra vonatkoznak.

Egyben tisztelettel kérjük, hogy a jövőben az árakat a hatósági árjegyző lapon az eddigi kissé hiányos felsorolás helyett az a) alatti mellékleten felsorolt halminőségeknek megfelelően jegyeztetni méltóztassék, a mi azáltal, hogy a helyes áralakulás megközelítését lehetővé tenné, az összes gazdasági faktoroknak igen nagy szolgálatot is tenne.“

A fenntartás mégis azzal az eltéréssel történt, hogy a naponként előforduló halárakat áruhelyről-áruhelyre járva, ne a csarnoki alkalmazott gyűjtse össze, hanem azokat a kereskedők a rendelkezésükre bocsájtott rovatos árlapon jelezzék.“

Az Országos Halászati Egyesület ilyen értelemben újabb beadványt intézett a vásárcsarnok igazgatóságához. S.

A Velencei tavi halászati társulat f. évi február hó 22-én tartotta rendes évi közgyűlését Székesfehérvárott dr. Klauz György elnökelete alatt.

A társulat évi jelentése szerint az üzemtervszerű pontyhalásítás megtörtént s a haszonbér pontosan befolyt. Az elmúlt év folyamán a nagy meleg folytán vízromlás volt a tóban, melynek következtében némi halehullás történt. A befolyt évi számadások szerint 154,110 K bevétellel szemben 154,022 K kiadás merült fel; a jövő évi költségeket 1400 K-val irányozták elő s ehhez a tagok évi járulékát kat. holdanként 3 K-ban állapították meg. A folyó évi haszonbért a közgyűlésen jelen volt haszonbérlelővel való tárgyalás után, közös megegyezéssel, a jelenlegi, már előzőleg felemlt haszonbér négyzseresére emelték fel. Végül a tisztújítás során elnökké: *Dr. Klauz Györgyöt*, igazgatóvá: Meszlény Pált, jegyzővé pedig Kovács Istvánt egyhangúlag megválasztották. k.

VEGYESEK.

Halászati előadások. A Csongrádi Gazdasági Egyesület kezdeményezésére f. é. február hó elsején és másodikán a földművelésügyi minisztérium megbízásából *dr. Unger Emil* kir. adjunktus, a halélettani kísérleti állomás biológusa halászati előadásokat tartott Csongrádon, a városháza tanácstermében. Az első előadás cízme „Az édesvízi halak élete“ volt. Csongrád város képviselőtestülete, gazdaközönsége, a halászok, az iskolák növendékei és a „népfőiskola“ hallgatói egészen megtöltötték a hatalmas termet, mely egyúttal mozgófényképszínház céljaira is szolgál. A közönség nagy figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta a számos vetített képpel élenkített népszerű előadást a halak szaporodásáról, lélegzéséről, természetes táplálékáról, ellenségeiről, betegségeiről. Az előadás a Paedagógiai Filmgyár r.-t. „Balatoni halászat“ cz. szép és tanulságos mozgó-

fényképének bemutatásával végződött, melyet az előadó ez alkalomra kölcsönvett.

Másnap reggel *dr. Unger* „A modern pontytenyésztésről és a le nem csapolható állóvizek okszerű kezeléséről“ beszélt, különös tekintettel a Csongrád község tulajdonában lévő 224 holdas holt Tisza halászatára. Az előadást követő eszmecsereben részt vettek a helybeli halászok közül is többen és megemlítették, hogy ebben a holtmederben igen sok a süllő és az apró vadhal. Ponty állománya sovány, lassan növvő; halászatát igen megnehezíti a nádas, mely azonban ezidőszerint a halászat jóvedelmének kétszeresét is kiteszi.

A holt Tisza nemes pontyivadékkal való népesítésére történtek már kísérletek s a jövőben is szándékoznak ezt folytatni. rt.

Képzlet és valóság. A komoly halászok régen tudják, hogy a munkakörükbe tartozó termelési ág különleges volta igen gyakran milyen szertelen módon izgatja a halászat mesterességét távolról nézők képzelőtehetségét. Hogy ez nemcsak nálunk van így, de még az alapos németeknél is, azt igen meggyőzően igazolja a „Magdeburger Romanzeitung“ egy közleménye, a melyen most a német halászati szakkörök mulatnak, illetőleg bosszankodnak. *Utazó halakról* szól a híradás a következőkép: „A madarak között vannak egyes fajták, a melyek őszzel itt hagynak bennünket és tavasszal ismét visszatérnek. Ez általánosan tudott dolog. Kevésbé ismeretes azonban, hogy a halak is nagy népvándorlásokat visznek véghez. A Jegestengerben vagy a déli tengereken honos halak egyszerre csak az Oderában vagy a Volgában mutatkoznak. Bámul rajta az ember, mégis ezerszámra vannak halak, a melyek ilyen hosszú utakat tettek már meg. Különösen kedveli a vándorlást a lazac. Tavasszal hagyja el hazáját, az Északi Jegestengert s lemegy a déli tengerekbe, az Északi-s Keleti-tengercsatornába s azokból a folyókba. A legsebesebb folyásúakat keresi legjobban. Az ívás ideje alatt nyárutóján a csendes mellékfolyókat keresi fel s nem törődve zsenge ivadékaival, őszkor visszatér hazájába. Ugyanez áll a tokra nézve is, a melynek folyókban való előfordulását szintén csak a vándorlása magyarázza, mert hazája az északi tengereken van. A tengeri ingola kényelmesebb mind a kettőnél. Hajókra és tutajokra tapaszta magát s így huzatja magát. Az angolna is szereti az utazást. Ívás idején elhagyja a folyókat s a tengerbe megy, ahonét a fiatal ivadékkal együtt tér vissza. A folyam kanyarulatait elvágja úgy, hogy a réteken, mezőkön át vándorol, míg ismét a vízbe jut. A keskeny kopolyúnyflásai teszik lehetővé a szárazon való hosszabb tartózkodást. Ösztönszerűen eltalálja a legrövidebb utat a vízhez s nyílegyenesen halad rajta. Bajorországban, Nürnbergtől délre, láttam 1917-ben angolnákat fogni. Alig 20 m. széles folyócskában éltek. Amint egy ottani egészségügyi tanácsos jelezte, nyáron naponként 10—30 darabot fognak. Más halfajták rendszeren megfulladnak ezeken a szárazföldi utakon. A vágó durbincs, ha bukdácsolva is, igen gyorsan halad előre, de rokona, a mászó sügér (Kletterbarsch), kitűnő mászóképeségétől nyerte nevét. Magas fákon piheni ki magát a levelek harmata között s aztán folytatja útját. Mind e halak seregekben járnak, mint a vándormadarak és pedig hasonlóan némely madárfajhoz, ékalakban, az ék élén a legöregebb hal —“

Ennyi talán elég ebből!

A valóság már most a következő: Csakugyan vannak mászkáló halak. Ilyen az európai tengerekben is élő *közönséges morgóhal* (Trigla hirundo Bl., németül: Knurrhahn). Ennél a halnál a mellűző három sugara szabad s pótolja a lábát. A hal a víz fenekére ereszkedve teste hátsó részét kissé felemeli s a mellűző három szabad sugarát, egyiket a másik után s egymástól függetlenül mozgatja, illetőleg rakja előre s így halad, miközben farkúszójának gyöngye oldalmozgásával is segít. A halak e sajátságos „mászkálását“ Brehm A. figyelte meg először.

Van aztán olyan hal is, a mely a szárazföldön is jár s a melyekre csakugyan ráfogták, hogy a fára is kúszik, onnét kapta nevét is: kúszóhal (Anabas scandens Daldorff). Hazája India, Barma, Ceylon szigete stb. Ez a hal, ha a víz, a melyben él, kiszárad, elvándorol a szárazföldön a legközelebbi pocsolóba. E vándorlás közben állítólag — a régi megfigyelők szerint — fára is mászik. Újabb utazók azonban mit sem tudnak erről a tulajdonságáról. Ezek a halak megteszik azt is, hogy a kiszáradt pocsolóba felkúszójukba fúrják magukat s ott várják meg a jobb időket, a mikor a kiapadt meder ismét megtelik vízzel.

Vége ott vannak az ú. n. *röpülő halak* is, a melyek a vízből kikelve 100—120 m. utat is megtesznek a levegőben. Tulajdonképpen nem röpülés, hanem ugrás ez a víz fölött, a melyet saját-ságosan alkotott mellűszójuk segítségével nyújthatnak oly hosszúra.

Hivatalos árjegyzés. A budapesti vásárcsarnokok hivatalos árjegyzése szerint február hóban gyenge volt a halfelhozatal, változatlan, illetőleg utóbb ingadozó árak mellett.

Nagyban eladásra került *élőponty* métermázsánként 8500—13.000 K-ig, *jegelt* halból *ponty* 5000—9000 K-ig, *harcsa* 12.000—16.000 K-ig, *fogassüllő* 10.000—14.000 K-ig.

*) Csak az a sajnálatos, hogy egyelőre éppen a kereskedők érthetetlen módon nagyon közömbösen veszik ezt a kérdést, — leg'abb azt kell követelnünk az értekezleten megjelentek névsorából, — ahol kereskedőre alig akadunk. Szerk.

A kicsiben való eladások árait február 11. és márczius 3.-a között kilogrammonként fillérekben az alábbi összeállítás mutatja:

a) Édesvízi (élő) hal:	1922. február 4.		1922. márczius 3.	
	Vásár- csarnokokban	Nyílt piacon	Vásár- csarnokokban	Nyílt piacon
Ponty, nagy ...	12000—16000	7000—14000	12000—20000	7000—16000
" kicsiny ...	9000—12000		10000—12000	
Harcsa, nagy ...	36000—36000	30000—30000	17000—17000	28000—32000
" kicsiny ...	35000—35000		15000—16000	
Csuka, nagy ...	13000—17000	16000—16000	17000—20000	12000—20000
" kicsiny ...	9000—13000		12000—16000	
Fogassüllő, dunai ...	—	—	—	6000—8000
Kárász ...	6000—8000	6000—9000	5000—5600	6000—9000
Czompó ...	9600—9600	—	9000—11000	—
Márna ...	8000—8000	8000—10000	8000—8000	8000—11000
Keszeg ...	—	—	—	—
b) Édesvízi jegelt (nem élő) hal:				
Ponty, nagy ...	10000—12000	5000—12000	12000—14000	5000—12000
" kicsiny ...	6000—10000		8000—10000	
Harcsa, nagy ...	28000—50000	30000—32000	35000—40000	28000—32000
" kicsiny ...	22000—28000		25000—30000	
Csuka, nagy ...	12000—16000	5000—14000	14000—16000	—
" kicsiny ...	10000—12000		11000—12000	
Fogassüllő, dunai ...	30000—40000	—	26000—30000	—
I. Fogassüllő, balatoni nagy 3 kg.-on felül ...				
II. Fogassüllő, balatoni nagy 2-3 kg.-os ...				
III. Fogassüllő, balatoni kicsi 45 cm. h. feljebb ...				
IV. Fogassüllő, balatoni kicsi 35 cm. h. feljebb ...				
Keszeg, balatoni ...	—	3000—6000	2000—3500	2200—3500
Garda, balatoni ...	—	—	—	—
Kárász ...	2400—2400	5000—6000	2000—2400	4000—6000
Czompó ...	—	—	—	—
Márna ...	8000—16000	6000—7000	9000—14000	8000—9000
Keszeg ...	2400—3000	2000—3000	2500—2600	2200—3500
Kecsge, nagy ...	40000—40000	—	—	—
" kicsiny ...	—	—	—	—
Apró, kevert hal ...	2000—2500	2000—3000	2400—2800	2000—3000

A lap kiadásáért felelős: Répássy Miklós.

Hollandiai háló,

inslég, patentczérna,
halászkötél, zsinég, fonál, varsa,
Készen és megrendelésre
ismét állandóan kapható:
ÁDÁM MIKSA, BUDAPEST,
IV., FERENCZ-JÓZSEF-RAKPART 6.
TELEFON: József 61-48.

ROBICSEK ÉS VIGYÁZÓ

hálókötőtelepe
SZEGED, VALÉRIA-TÉR 10. SZ.
Szállít mindenféle
halászhálót, insléget és húzókötelet
a legolcsóbb napi árban.

Halászati Egyesületi tagoknak 5% kedvezmény.

IFJ. SINGHOFFER ÁGOSTON és TÁRSAI

HALNAGYKERESKEDÉS

CZÉGTULAJDONOS:

HALTENYÉSZTŐ ÉS HALKERESKEDelmi RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Raktár és kereskedelmi iroda: **BUDAPEST, IX., ERKEL-UTCZA 3. SZ.**

TELEFON: nappal: József 48-48, éjjel: József 49-06.

Központi iroda: **BUDAPEST, V., BÉLA-UTCZA 8. TELEFON: 79-46.**

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsa élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, **BUDAPEST**, Központi vásárcsarnok. Telefon: József 48—94

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd, (Somogy m.) Sürgőnyezim: Tógazdaság Kiskorpád. Vasutállomás: Kiskorpád.

Őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingaui pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorfiát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd, (Somogy megye).